

Винниченка.

Наукові інтереси: теорія та методика навчання (вивчення технологій обробки матеріалів).

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

ТКАЧУК Andrij Ivanovych – PhD (Technical Sciences), Associate Professor of the Department of

Technological and Professional Education, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

Scientific interests: the theory and methodology of teaching (study of the processing technologies of materials).

Стаття надійшла до редакції 01.08.2023 р.

УДК 373.5.091.33:62

DOI: 10.36550/2415-7988-2023-1-210-187-192

ЦАРЕНКО Олександр Миколайович –

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри технологічної та професійної освіти
Центральноукраїнського державного університету
імені Володимира Винниченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8130-6858>
e-mail: aaleksandr76@gmail.com

ЦАРЕНКО Ірина Леонтіївна –

кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри
технологічної та професійної освіти
Центральноукраїнського державного університету
імені Володимира Винниченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0720-4650>
e-mail: irina.tsarenkof@gmail.com

ЯРИШ Наталія Олександрівна –

вчителька трудового навчання комунального закладу
«Маловисківська гімназія № 3
імені Григорія Перебийноса»
Маловисківської міської ради
Кіровоградської області
ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-6520-6088>
e-mail: nataliya.yrych@gmail.com

МЕТОДИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ УЧНІВ 10-11 КЛАСІВ

Стаття присвячена виявленню методичних особливостей використання інформаційно-технічних засобів навчання нового покоління під час самостійної роботи старшокласників на уроках технологій і в позаурочний час. Проаналізовані у статті науково-педагогічні джерела і передовий педагогічний досвід переконують, що сучасні інформаційно-технічні засоби стали невід'ємною частиною освітнього процесу. З'ясовано, що ефективно організувати самостійну роботу учнів на уроках технологій можливо лише за умов створення якісно нового освітнього середовища, в якому використанню засобів навчання нового покоління відводиться провідна роль.

Обґрунтовано, що сучасні інформаційно-технічні засоби забезпечують доступність і зрозумілість навчальної інформації, сприяють підвищенню ефективності процесу навчання та поліпшенню якості підготовки здобувачів освіти, зокрема: активізують самостійну роботу учнів на заняттях і в позаурочний час; роблять навчальну діяльність більш захоплюючою та ефективною; сприяють розвитку творчих здібностей і критичного мислення учнівської молоді.

У статті зазначається, що обсяг самостійної роботи учнів, особливо 10-11 класів, постійно збільшується. У старших класах самостійна робота на уроках базується на підготовці до виконання практичної роботи над індивідуальним чи груповим проектом, а також на підготовці учнями мультимедійних матеріалів для презентації готових виробів. Ефективними є доповіді старшокласників на учнівських конференціях. Очікуваний педагогічний ефект забезпечує дослідницька діяльність здобувачів освіти. Активізація пізнавальної діяльності учнів за допомогою інформаційно-технічних засобів навчання забезпечується такими методичними прийомами: новизни і динамічності подання інформації (на етапі сприйняття навчального матеріалу); евристичним прийомом (на етапі засвоєння нової інформації); натуралізації (під час закріплення та узагальнення програмного матеріалу). Доведено, що ці методичні прийоми сприяють формуванню і розвитку ключових компетентностей і наскрізних умінь старшокласників у технологічній освітній галузі.

Ключові слова: технологічна освітня галузь, самостійна робота, інформаційно-технічні засоби, інноваційні методи навчання.

TSARENKO Oleksandr Mykolaevich –

Candidate in Pedagogical, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of
Technological and Vocational Training of
Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8130-6858>

e-mail: aaleksandr76@gmail.com

TSARENKO Irina Leontyevna –

Candidate of Pedagogical Sciences, senior lecturer of the Department of Technological and Vocational Training of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0720-4650>

e-mail: irina.tsarenkof@gmail.com

YARYSH Natalia Oleksandrivna –

teacher of labor training at a communal institution

«Mala Vyska Gymnasium № 3

named after Hryhoriy Perebijnos»

Mala Vyska City Council of Kirovohrad Region

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-6520-6088>

e-mail: nataliya.yrych@gmail.com

METHODOLOGICAL FEATURES OF USE INFORMATION-TECHNICAL EDUCATIONAL TOOLS DURING THE INDEPENDENT WORK OF STUDENTS OF 10-11 GRADES

The article is devoted to the identification of methodological features of the use of information and technical means of learning of the new generation during the independent work of high school students in technology lessons and in extracurricular time. The scientific-pedagogical and informational sources analyzed in the article convince us that information-technical means of learning have become an integral part of the modern educational process. They include a variety of technologies, software, computer equipment, multimedia devices and other tools that have significant didactic capabilities. The main advantages of using new generation learning tools in the process of organizing students' independent work are: ensuring accessibility of learning and comprehensibility of educational information; activation of educational and cognitive activities of high school students on the basis of increasing their interactive activities; development of IT competence; increasing the effectiveness of the educational process due to the individualization and adaptation of the program material to the needs of each student.

It was found out that it is possible to effectively organize the independent work of students in technology lessons only under the conditions of creating a qualitatively new educational environment in which the use of new generation learning tools is given a leading role. The article substantiates that modern information and technical means ensure the availability and comprehensibility of educational information, as well as contribute to increasing the efficiency of the learning process and improving the quality of training of education seekers, in particular: they help to activate the independent work of students in classes and outside of class; make educational activities more exciting and effective; contribute to the development of creative abilities and critical thinking of students. Thanks to this, students gain experience in choosing reliable sources of scientific information and using it to solve practical tasks during independent work, which ensures the formation and development of key competencies and cross-cutting skills in the technological educational field, as well as thorough preparation of high school students for future professional activities in modern information society.

Key words: technological educational sector, independent work, information and technical means, innovative methods of education.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. На сучасному етапі розвитку освіти перед учителями постають завдання формування програмних компетентностей школярів на основі організації їхньої активної пізнавально-дослідницької діяльності. Ефективність цієї діяльності, особливо учнів старшої школи, значною мірою залежить не тільки від їхньої продуктивної роботи на уроках, а й від самоорганізації під час виконання домашніх завдань. Зазначені чинники зумовлюють потребу підвищення ефективності організації та проведення занять з технологій на основі впровадження інноваційних методів навчання, інформаційно-технічних засобів їх реалізації та забезпечення учнів якісним навчальним контентом. Перший чинник передбачає вдосконалення форм і методів роботи з учнями та застосування засобів навчання нового покоління, а другий – вимагає вдосконалення наявних і створення нових навчально-методичних матеріалів, які сприятимуть вмотивованій активній

пізнавальній діяльності здобувачів освіти з урахуванням їх запитів.

Отже, суперечності між сучасними вимогами, окресленими в законодавчих і нормативних документах (Закон України «Про освіту», Концепція «Нова українська школа», Концепція профільної освіти, Державний стандарт базової середньої освіти та інших), і станом освітнього середовища (з урахуванням вимог до його насичення сучасними ІТЗН нового покоління) актуалізують проблему дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проведений нами аналіз психолого-педагогічної та науково-методичної літератури, інформаційних джерел показав, що проблемі організації самостійної роботи учнівської молоді та дослідженню ефективних форм і методів цієї роботи присвячені багато наукових праць вітчизняних і зарубіжних учених, які обґрунтували та змістовно наповнили поняття «самостійна робота», «самостійність», «самостійна пізнавальна діяльність» (А. Авраменко, А. Алексюк, Ю. Бабанський, В. Беспалько, В. Буряк,

С. Гончаренко та інші). Проте, з подальшим розвитком педагогічних технологій і вдосконаленням навчальної техніки, яка інтенсивно використовується суб'єктами освітнього процесу на всіх етапах навчання, ця проблема лише загострюється. На особливу увагу заслуговує технологічна освітня галузь, яка має значний компетентнісний потенціал. Однак, недостатність науково-педагогічного обґрунтування перспективних напрямів організації самостійної роботи для формування ключових компетентностей і наскрізних умінь старшокласників зумовлює потребу подальших досліджень. Зокрема, як показали результати проведеного нами аналізу наукових і навчально-методичних праць вчених і педагогів-практиків, не досягнуто згоди на єдине тлумачення в педагогічній науці понять «самостійна робота», «самостійна робота на уроках технологій» тощо. Водночас, вчені виокремлюють три основні напрями діяльності, за якими може ефективно розвиватися самостійність навчання: пізнавальний, практичний та організаційно-технологічний.

Під самостійною роботою учнівської молоді більшість педагогів-дослідників розуміють будь-яку активну діяльність школярів, яка організована вчителем і спрямована на досягнення дидактичної мети у спеціально відведений час. Водночас, в «Українському педагогічному словнику» академік С. Гончаренко зазначає, що самостійна навчальна робота учнів – це різноманітні види індивідуальної та колективної навчальної діяльності школярів, яка здійснюється ними на навчальних заняттях або вдома за завданнями, запропонованими педагогом, під його керівництвом, але без його безпосередньої участі» [1, с. 297].

Науково-педагогічні праці багатьох вчених переконують, що ефективною умовою продуктивної самостійної роботи школярів є спільна активна діяльність педагога та учнів. Зокрема, з урахуванням необхідності інноваційних підходів до освітнього процесу, яких вимагає Концепція «Нова українська школа», головною функцією сучасного вчителя має бути гуманістична, яка передбачає, що він може взаємодіяти з учнями (з урахуванням його ролі) як: помічник, партнер, інструктор, фасилітатор [3].

Мета статті: виявити методичні особливості використання інформаційно-технічних засобів навчання (ІТЗН) у процесі самостійної роботи з технологічної освітньої галузі учнів 10-11 класів, зокрема методи використання сучасної навчальної техніки для ефективної організації самостійної роботи учнів на уроках технологій і в позаурочний час.

Методи дослідження: *теоретичні* – аналіз та узагальнення науково-педагогічної та методичної літератури, інформаційних джерел, систематизація, узагальнення науково-теоретичних даних; *емпіричні:* діагностичні

(тестування, опитування), обсерваційні (спостереження).

Виклад основного матеріалу дослідження. Основною традиційною формою навчання старшокласників технологіям є урок у навчальних майстернях, організований на основі проєктно-технологічної діяльності учнів. Проте, за умов стрімкого розвитку сучасної навчальної техніки та інформаційних технологій можливим вбачається суттєве підвищення результативності освітнього процесу завдяки впровадженню інформаційно-технічних засобів нового покоління, які вже сьогодні є невід'ємною частиною навчальних занять і самостійної роботи учнів. Зокрема, під ІТЗН нині доцільно розуміти взаємопов'язану сукупність технічних пристроїв і відповідних їм навчально-інформаційних матеріалів, котрі виконують окремі функції в освітньому процесі: повідомлення нового матеріалу, його узагальнення та систематизацію, контроль та корекцію навчальних досягнень учнів тощо. Методологічні основи використання ІТЗН передбачають систематичний і цілеспрямований підхід до впровадження навчальної техніки нового покоління та інформаційних ресурсів в освітній процес закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО) [4].

Самостійна робота є однією із найважливіших складових освітнього процесу, у ході якого учні здобувають знання, набувають нового навчального досвіду, виробляють наскрізні вміння і, як результат – у них формуються та розвиваються програмні компетентності. Тому проблема ефективної організації самостійної роботи учнів загострюється в контексті стратегічних напрямів розбудови якісно нового освітнього середовища, в якому ІТЗН нового покоління відводиться важлива роль. Адже, сучасне «цифрове покоління» учнів інтенсивно розвивається в «цифровому світі» та активно використовує планшети, смартфони, ноутбуки та інші гаджети не тільки в повсякденному житті, а й все частіше під час навчання.

Як показали результати аналізу передового педагогічного досвіду, нині ІТЗН стали невід'ємною частиною освітнього процесу. Вони включають в себе програмне забезпечення, комп'ютерну техніку, мультимедійні пристрої, які використовуються для інтенсифікації процесу навчання та поліпшення якості підготовки здобувачів освіти [2].

Основними перевагами використання ІТЗН нового покоління у процесі організації самостійної роботи учнів є:

1. Забезпечення доступності навчання, адже ІТЗН надають учням доступ до інформації та ресурсів з будь-якого місця та в будь-який час. Це робить навчання більш гнучким і дає можливість учням самостійно вивчати матеріал вдома чи у ЗЗСО.

2. Забезпечення доступності та зрозумілості навчальної інформації. Наприклад, завдяки використанню мультимедійних елементів (таких як відео, анімація, інтерактивні презентації) учні можуть не тільки зрозуміти складні концепції та процеси (в т.ч. і технологічні), а й усвідомити навчальний матеріал та здобути міцні знання та виробити наскрізні вміння для їх упевненого використання під час вирішення навчальних завдань.

3. Активізація навчально-пізнавальної діяльності старшокласників, адже ІТЗН забезпечують їхні *інтерактивні активності*, що виявляються у вигляді виконання конкретних завдань, вирішення проблемних ситуацій у тісній співпраці з іншими учнями. Це сприяє активному залученню учнів до освітнього процесу та суттєво підвищує їхню мотивацію.

4. Розвиток інформатичної компетентності на основі впровадження в освітній процес ІТЗН нового покоління сприяє виробленню в учнів навичок пошуку, аналізу та оцінювання навчальної інформації. Старшокласники набувають досвіду щодо вибору надійних джерел наукової інформації, розвивають критичне мислення, що надає можливість ефективно її використовувати для розв'язання практичних завдань.

5. Підвищення результативності освітнього процесу завдяки індивідуалізації та адаптації програмного матеріалу до потреб кожного учня, а також на основі використання ефективних методів і прийомів, які відповідають різним формам навчання учнівської молоді.

Отже, впровадження в освітній процес ІТЗН нового покоління забезпечує належну якість освіти та ґрунтовну підготовку старшокласників до майбутньої професійної діяльності у сучасному інформаційному суспільстві.

Дидактичні можливості ІТЗН нового покоління пов'язані з їх педагогічними функціями, які вони виконують в освітньому процесі, що відображається в таких напрямках:

1. Розширення можливостей учнів щодо доступності потрібної інформації: ІТЗН дозволяють швидко та легко знайти навчальний контент про трудові процеси, конструкційні матеріали тощо. З цією метою школярі використовують мережу Інтернет, електронні книги, відео та інші ресурси.

2. Візуалізація та моделювання: за допомогою комп'ютерних програм та веб-додатків учні створюють візуальні моделі проєктів, креслення, схеми тощо. Це дозволяє їм краще розуміти та планувати свою роботу.

3. Віртуальні лабораторії та тренажери: деякі ІТЗН-рішення дозволяють учням виконувати вправи і проводити експериментальну роботу безпосередньо на комп'ютері, що певною мірою забезпечує відтворення реальних умов і сприяє виробленню вмінь учнів правильно виконувати

різні види трудових дій, операцій та робіт, в цілому.

4. Комунікація та співпраця: учні можуть використовувати електронну пошту, форуми, чати та засоби для спілкування з однокласниками і вчителями. Це дозволяє розв'язувати спільні завдання, обмінюватися досвідом та отримувати конструктивний зворотній зв'язок.

5. Електронні портфоліо: використання ІТЗН нового покоління дає можливість учням створювати електронні портфоліо, в яких вони можуть зберігати свої роботи, проєкти та досягнення. Такий підхід допомагає демонструвати досягнення і відстежувати прогрес школярів.

6. Онлайн-курси та навчальні платформи: учні можуть використовувати спеціальні навчальні платформи та онлайн-курси для самостійного оволодіння новим навчальним досвідом і новими навичками, для виконання завдань та отримання зворотного зв'язку від педагогів.

Як свідчить передовий педагогічний досвід, активізація самостійної роботи учнів з технологічної освітньої галузі за допомогою засобів навчання нового покоління може бути ефективною. На увагу заслуговує успішна практика використання ІТЗН нового покоління для активізації самостійної роботи учнів з трудового навчання та технологій, зокрема:

1. Мобільні додатки: використання мобільних додатків дозволяє учням вчитися та виконувати практичні завдання з технологій на своїх смартфонах або планшетах. Це дозволяє їм продовжувати навчатися в будь-який зручний час і в будь-якому місці.

2. Віртуальна реальність (VR): використання VR дозволяє учням поглибитися у віртуальне середовище, де вони можуть виконувати реальні трудові завдання та експерименти. Імітація реального середовища допомагає вдосконалювати навички старшокласників, проте використання такого обладнання потребує значних матеріальних ресурсів.

3. Відеоуроки та онлайн-курси: використання відеоуроків та онлайн-курсів дозволяє учням самостійно оволодівати новими трудовими навичками та виконувати практичні завдання. При цьому, вони можуть не тільки переглядати відеоуроки, а й продовжувати роботу над своїм проєктом та підтримувати зворотний зв'язок із вчителями.

4. Інтерактивні підручники та цифрові матеріали: використання цього навчально-методичного забезпечення дає можливість учням виробляти трудові вміння за допомогою різних інтерактивних елементів. Вони можуть взаємодіяти з різними матеріалами та виконувати завдання.

5. Спільне вирішення проблем: використання засобів навчання нового покоління

дозволяє учням спільно працювати над вирішенням конкретних проблем і завдань. Вони можуть спілкуватися, обмінюватися ідеями та вирішувати завдання разом.

6. Гейміфікація: використання елементів гри у виробленні трудових вмінь може зробити самостійну роботу учнів більш захоплюючою та мотивуючою. Учні отримують відповідні бали, демонструють власні навчальні досягнення під час успішного виконання завдань.

Отже, ІТЗН нового покоління допомагають педагогу активізувати самостійну роботу учнів з технологій на заняттях і в позаурочний час, що сприяє розвитку їх творчих здібностей та критичного мислення.

Результати експериментального дослідження, проведеного у комунальному закладі «Маловисківська гімназія № 3 імені Григорія Перебийноса» Маловисківської міської ради Кіровоградської області показали, що засоби навчання нового покоління забезпечують належну мотивацію учнів і сприяють підвищенню якості освітнього процесу. Для формування ключових компетентностей і вироблення наскрізних умінь учнів на уроках технологій та під час самостійної роботи доцільно використовувати ІТЗН нового покоління. Важливим при цьому є вибір конкретного методу візуалізації навчального матеріалу, особливо в процесі організації самостійної роботи учнів старшого шкільного віку.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Складність і обсяг самостійної роботи учнів, особливо 10-11 класів постійно збільшується. Зокрема, в старших класах самостійна робота на уроках базується на підготовці до виконання практичної роботи над індивідуальним чи груповим проектом, а також на підготовці учнями мультимедійних матеріалів для презентації готових виробів. Ефективними є доповіді старшокласників на учнівських конференціях. Педагогічний ефект забезпечує також дослідницька діяльність здобувачів освіти [5; 6].

Активізація пізнавальної діяльності учнів за допомогою ІТЗН забезпечується такими методичними прийомами: новизни і динамічності подання інформації (на етапі сприйняття навчального матеріалу); евристичним прийомом (на етапі засвоєння нової інформації); натуралізації (під час закріплення та узагальнення програмного матеріалу).

У сучасних умовах успішно використовуються інтерактивні, проблемні, проєктно-орієнтовані технології навчання з елементами навчально-дослідницької діяльності. Освоєння учнями ІТЗН нового покоління надає можливість результативно використовувати в самостійній роботі такий універсальний інструмент як комп'ютер, за допомогою якого можна вирішити низку завдань у процесі

підготовки до уроків. Відповідно, старшокласники розвивають свої творчі здібності, креативність, винахідливість, що у подальшому житті гарантує вчасне професійне самовизначення та забезпечує професійне зростання сучасного фахівця.

Перспективними напрямками подальших досліджень є постійне вдосконалення методики викладання технологій, теорії та методики профорієнтаційної роботи з урахуванням наявного матеріально-технічного забезпечення та появи нових ІТЗН у закладах загальної середньої освіти.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / за ред. С.В. Головка. Київ : Либідь, 1997. 264 с.
2. Мультимедійні технології та засоби навчання : навч. посіб. / Гуржій А.М., Гуревич Р.С., Коношевський Л.Л., Коношевський О.Л.; за ред. Гуржія А.М. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2017. 556 с.
3. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL : <http://mon.gov.ua/Новини%202016/12/05/konczepczyia.pdf> (дата звернення 11.07.2023).
4. Царенко О.М. Методологічні аспекти використання мультимедійних засобів у навчальному процесі. *Науковий вісник Львівської академії. Серія: Педагогічні науки*: зб. наук. пр. 2017. Вип. 1. С. 213–217.
5. Царенко О.М., Новосад Л.В. Методичні особливості використання інформаційно-технічних засобів візуалізації програмного матеріалу на уроках технологій. *Наукові записки. Серія : Педагогічні науки*, 2023. Вип. 208. Кропивницький. С. 255-259.
6. Царенко О.М., Царенко І.Л. Методичні особливості навчання студентів професійно орієнтованим дисциплінам. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. (ЦДПУ ім. В. Винниченка)*. Кропивницький, 2020. Вип. 191. С. 175–178.

REFERENCES

1. Honcharenko, S.U. (1997). *Ukrainskyi pedahohichnyi slovnyk* [Ukrainian pedagogical dictionary]. S.V. Golovko (Ed). Kyiv: Lybid [in Ukrainian].
2. Gurzhii, A.M., Gurevich, R.S., Konoshevskiy, L.L., & Konoshevskiy, O.L. (2017). *Multymediini tekhnolohii ta zasoby navchannia* [Multimedia technologies and teaching aids]. Vinnitsia: Nilan-LTD [in Ukrainian].
3. Nova ukrainska shkola. Kontseptualni zasady reformuvannia serednoi shkoly [New Ukrainian school. Conceptual principles of secondary school reform]. Retrieved from <http://mon.gov.ua%202016/12/05/konczepczyia.pdf> [in Ukrainian].
4. Tsarenko, O.M. (2017). *Metodologichni aspekty vykorystannja multymedijnyh zasobiv u navchal'nomu procesi* [Methodological aspects of using multimedia tools in the educational process]. *Naukovyj visnyk L'otnoji akademiji - Scientific Bulletin of the Flight Academy*, 1, 213–217 [in Ukrainian].
5. Tsarenko O.M., & Novosad L.V. (2023) *Metodychni osoblyvosti vykorystannia informatsiino-tekhnichnykh zasobiv vizualizatsii prohramnoho materialu na urokakh tekhnolohii* [Methodological features of the use of information and technical means of visualization of software material in technology lessons]. *Naukovi zapysky*.

Seriia : Pedahohichni nauky. Kropyvnytskyi, 208, 255–259 [in Ukrainian].

6. Tsarenko O.M., & Tsarenko I.L. Metodichni osoblyvosti navchannia studentiv profesiino oriietovanyim dystsyplinam [Methodological features of teaching students professionally oriented disciplines]. Naukovi zapysky. Seriiia : Pedahohichni nauky. Kropyvnytskyi, 191, 175–178.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ЦАРЕНКО Олександр Миколайович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри технологічної та професійної освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: дидактика технологічної освітньої галузі.

ЦАРЕНКО Ірина Леонтіївна – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри технологічної та професійної освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: теорія та методика профорієнтаційної роботи.

ЯРИШ Наталія Олександрівна – вчителька трудового навчання комунального закладу «Маловісківська гімназія № 3 імені Григорія

Перебийноса» Маловісківської міської ради Кіровоградської області.

Наукові інтереси: дидактика технологічної освітньої галузі.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

TSARENKO Oleksandr Mykolaevich – candidate in Pedagogical, Associate Professor of the Department of Technological and Professional Education, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

Scientific interests: didactics of technological education.

TSARENKO Irina Leontyevna – Candidate of Pedagogical Sciences, senior lecturer of the Department of Technological and Vocational Training, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

Scientific interests: theory and methodology of vocational guidance work.

YARYSH Natalia Oleksandrivna – teacher of labor training at a communal institution «Mala Vyska Gymnasium № 3 named after Hryhoriy Perebijnos» Mala Vyska City Council of Kirovohrad Region.

Scientific interests: didactics of technological education.

Стаття надійшла до редакції 01.08.2023 р.

УДК: 159.922.1-053.67

DOI: 10.36550/2415-7988-2023-1-210-192-199

ШЛЯНЧАК Світлана Олександрівна –

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри інформатики та
інформаційних технологій
Центральноукраїнського державного університету
імені Володимира Винниченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9893-5709>
e-mail: shlanchaksveta@gmail.com

ШЛЯНЧАК Анастасія Віталіївна –

курсантка ДР-143 ННІПФПНП
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ
ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-4849-4550>
e-mail: ashlianchak@gmail.com

ТІНІН Дмитро Геннадійович –

майор поліції, старший викладач кафедри ТСП
Дніпропетровського державного університету
внутрішніх справ
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8593-1706>
e-mail: dimatidnepr13@gmail.com

СУЧАСНА ПРОБЛЕМАТИКА ГЕНДЕРНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ГЕНДЕРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В ПЕРІОД СТАТЕВОЇ ЗРІЛОСТІ ІНДИВІДА

В сучасному світі імплементація гендерної рівності активно та динамічно прогресує у всіх аспектах суспільного життя. Проте досі існує ряд фундаментальних проблем у визначенні теоретико-методологічних засад гендерної психології. Насамперед, відсутній єдиний підхід до розуміння змісту терміна «гендер» та його співвідношення за анатомічною ознакою, що знаходить своє відображення як у вітчизняній, так й західній науці.

Дослідження історії виникнення та розвитку гендерної теорії дозволяє прояснити багато питань, а також усвідомити проблеми та перспективи гендерної психології у сучасній науці. Виникнення гендерного напрямку розглядається як закономірний етап у розвитку цієї проблематики в психології, підготовлений всією попередньою історією розвитку психологічної думки.

В статті розглянуто різноманітні проблеми, що виникають у гендерній психології. Одним з центральних аспектів є вивчення відмінностей у психологічних процесах між чоловіками і жінками. Результати досліджень вказують на те, що